

Til lovforslag nr. L 29. Betænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 17. december 1991

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

(Efterløn)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til arbejdsministeren, som denne har besvaret skriftligt. Aftale af 3. december 1991 mellem Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Socialistisk Folkeparti, Centrum-Demokraterne, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti om ydelser til arbejdsløshedskassemedlemmer og et af udvalgets spørgsmål og arbejdsministerens besvarelse heraf er optrykt som bilag til betænkningen.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Arbejdsløshedskassernes Samvirke,
Assurandør-Societetet,
Dansk Arbejdsgiverforening,
Finansrådet,
Jens Ingvald Hamre, København,
Ledernes Hovedorganisation,
Ove Poulsen, Frederiksberg, og
Ældre Sagen.

Der er af arbejdsministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Under udvalgsarbejdet har spørgsmålet om, hvorledes personer med borgerligt ombud kan optages i en arbejdsløshedskasse, været drøftet.

Af tidsmæssige grunde har det ikke været muligt at indarbejde et ændringsforslag til lovforslaget, jf. arbejdsministerens besvarelse af udvalgets spørgsmål 5. Udvalget er enig om,

at dette problem kan løses i begyndelsen af 1992.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Fremskridtspartiets medlem) lovforslaget til *vedtagelse* med de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for flertallet (Centrum-Demokraternes medlem af udvalget) kan tilslutte sig lovforslaget med de ændringsforslag, der er stillet af arbejdsministeren. Mindretallet beklager dog, at der ikke kunne skabes enighed om en forhøjelse af efterlønsalderen til 62 år. Mindretallet finder af ældrepolitiske grunde, at en sådan forhøjelse ville være fornuftig, idet færre ældre ville føle sig »presset« ud af arbejdsmarkedet. Mindretallet finder det til gengæld glædeligt, at 55-59-årige langtidsledige nu får mulighed for at vælge overgangsydelse i stedet for jobtilbud, der ofte føles utilfredsstillende for de pågældende.

Et *mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget og de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag ved 2. behandling.

Mindretallet synes principielt ikke, at efterlønsordningen er nogen god idé, da den er et udslag af en forfejlet beskæftigelsespolitik. Nu er efterlønnen imidlertid indtil videre en realitet, og i dette lys har mindretallet deltaget aktivt i forhandlingerne om ændringer, hvis sigte væsentligst har været at finde en ordning for

de langtidsledige 55–59-årige, så disse frivilligt kan vælge en overgangsydelse på nedsat sats (80 pct.) og derved undgå arbejdstilbud m.v.

Når mindretallet ikke har tilsluttet sig forliget, hænger det bl.a. sammen med, at forligspartierne har bestemt, at der tidligst efter den 1. oktober 1994 kan fremsættes forslag om ændring i den nuværende efterlønsalder på 60 år.

Mindretallet finder ikke, at denne binding er acceptabel, da der meget vel kan opstå en gunstig beskæftigelsessituation, hvor der er brug for yderligere arbejdskraft. Derfor vil mindretallet være frit stillet med hensyn til at kunne fremsætte forslag om ændring i alderen for efterløn, eventuelt helt at ophæve efterlønsordningen.

Ændringsforslag

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af FP):

Til titlen

1) Undertitlen affattes således:

»(Efterløn og overgangsydelse)«.

Til § 1

2) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. § 43, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Medlemmer, der modtager efterløn eller overgangsydelse, bevarer medlemskab af kassen uanset bestemmelserne i stk. 1 og stk. 2.«

3) Den under nr. 1 foreslåede affattelse af § 75 a ændres til:

»§ 75 a. Efterløn ydes efter ansøgning til ældre medlemmer, der forlader arbejdslivet før det fyldte 67. år, hvad enten tilbagetrædelsen sker fra beskæftigelse, overgangsydelse eller ledighed.

Stk. 2. Et medlem, der driver selvstændig erhvervsvirksomhed, kan først overgå til efterløn, når det personlige arbejde i virksomheden er ophørt mere end midlertidigt, jf. § 57, stk. 3.

Stk. 3. Efterløn kan tidligst ydes fra det tidspunkt, hvor arbejdsløshedskassen har modtaget medlemmets skriftlige ansøgning.«

4) Den under nr. 2 foreslåede affattelse af § 75 b ændres til:

»§ 75 b. Ret til efterløn har medlemmer af anerkendte arbejdsløshedskasser,

- 1) som er fyldt 60 år,
- 2) som har været medlem i mindst 20 år inden for de sidste 25 år, jf. dog stk. 2,
- 3) som ved overgang til efterløn opfylder betingelserne for ret til dagpenge eller modtager overgangsydelse, og
- 4) som har bopæl her i riget, bortset fra Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Medlemmer, der er født før den 1. marts 1952, kan tillige opfylde kravet om medlemskab, jf. stk. 1, nr. 2, ved uafbrudt medlemskab fra 31. marts 1992 til overgangen til efterløn. Medlemsperioden skal dog mindst udgøre 10 år inden for de sidste 15 år.

Stk. 3. Direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen kan undtagelsesvis bestemme, at der ved afgørelsen af, om kravet om medlemskab efter stk. 2, 1. pkt., er opfyldt, kan ses bort fra afbrydelser i medlemskabet. Indtil udgangen af 1992 kan direktøren undtagelsesvis bestemme, at en person, der på grund af kortvarigt fravær fra arbejdsmarkedet har været forhindret i at blive optaget i en kasse senest den 31. marts 1992, kan stilles, som om optagelsen var sket den 31. marts 1992.

Stk. 4. Medlemmer, der ønsker at overgå til efterløn som fuldtidsforsikrede, jf. § 75 d, stk. 2, fra delpension efter lov om delpension, skal anmode herom inden delpensionens bortfald. Nærmere regler om overgangen fastsættes af direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen.

Stk. 5. Retten til efterløn ophører ved udgangen af den måned, hvori medlemmet fylder 67 år.

Stk. 6. Medlemmer, der modtager ydelser efter lov om social pension eller tilsvarende udenlandsk lovgivning, kan ikke samtidig modtage efterløn. Dog kan efterløn ydes til medlemmer, der

- 1) frasiger sig invaliditetsydelse eller
- 2) modtager invaliditetsydelse på grund af hørehandicap.

Stk. 7. Medlemmer, der er udtrådt af efterlønsordningen, kan ikke på ny overgå til efterløn. Dog kan et medlem, der udtræder af efterlønsordningen på grund af tilbagevenden til arbejdslivet, én gang genindtræde i efterlønsordningen. Ved genindtrædelsen skal medlem-

met opfylde betingelserne for ret til dagpenge ved ledighed, dog bortset fra arbejdskravet efter § 55, stk. 1, og § 72, stk. 1, samt have bopæl her i riget, bortset fra Færøerne og Grønland.

Stk. 8. Direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen kan efter forhandling med Landsarbejdsnævnet fastsætte nærmere regler om overgang til, udtræden af og genindtræden i efterlønsordningen.«

5) Nr. 3 affattes således:

»3. I § 75 c indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Erhvervsarbejdet må ikke udføres som vedvarende selvstændig virksomhed eller som arbejde i en selvstændig virksomhed, der ejes eller drives af medlemmets ægtefælle. Begrænsningen gælder dog ikke mindre jordbrug.«

Stk. 2-5 bliver herefter stk. 3-6.«

6) Nr. 4 udgår.

7) Nr. 5 affattes således:

»5. I § 75 d indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

»*Stk. 4.* Til et medlem, der ved overgangen til efterløn er fyldt 63 år, og som på overgangstidspunktet ville være berettiget til dagpenge i mindst 2 år, jf. § 55, stk. 1, ydes efterløn i hele efterlønsperioden efter stk. 1.

Stk. 5. Ved beregning af tidspunktet for overgang til den i stk. 3, 1. pkt., nævnte periode ses der bort fra en periode, hvor medlemmet har været udtrådt af efterlønsordningen, jf. § 75 b, stk. 7.

Stk. 6. Efterløn til medlemmer, der overgår fra overgangsydelse, ydes med det i § 75 i, stk. 4, nævnte beløb.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 7.«

8) Nr. 6 udgår.

9) Nr. 7 affattes således:

»7. I § 75 e indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»*Stk. 3.* Til et medlem, der ved overgangen til efterløn er fyldt 63 år, og som på overgangstidspunktet ville være berettiget til dagpenge i mindst 2 år, jf. § 72, stk. 1, ydes efterløn i hele efterlønsperioden efter stk. 1.

Stk. 4. Ved beregning af tidspunktet for overgang til den i stk. 2, 1. pkt., nævnte periode ses der bort fra en periode, hvor medlemmet har været udtrådt af efterlønsordningen, jf. § 75 b, stk. 7.

Stk. 5. Efterløn til medlemmer, der overgår fra overgangsydelse, ydes med det i § 75 i, stk. 4, nævnte beløb.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 6.«

10) Nr. 8 udgår.

11) Efter nr. 8 indsættes som nyt nummer:

»02. Efter kapitel 11 b. Feriedagpenge indsættes som nyt kapitel:

»Kapitel 11 c

Overgangsydelse

§ 75 i. Ret til at overgå til overgangsydelse har indtil udgangen af 1995 medlemmer af anerkendte arbejdsløshedskasser,

- 1) som er i alderen 55-59 år,
- 2) som har ret til et arbejdstilbud efter lov om arbejdstilbud til ledige,
- 3) som ved et fortsat medlemskab ville kunne opfylde anciennitetskravet for at kunne gå på efterløn ved det fyldte 60. år, og
- 4) som har bopæl her i riget, bortset fra Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Et medlem, der ønsker at overgå til overgangsydelse, skal indgive en skriftlig ansøgning herom til arbejdsløshedskassen senest en måned efter det tidspunkt, hvor arbejdsløshedskassen indberetter til arbejdsformidlingen, at medlemmet er berettiget til et arbejdstilbud. Hvis medlemmet ikke tilkendegiver et ønske om overgang til overgangsydelse, vil medlemmet få et konkret arbejdstilbud. Efter at der er afgivet et konkret arbejdstilbud, kan medlemmet dog vælge at overgå til overgangsydelse, hvis der skriftligt ansøges herom til arbejdsløshedskassen senest en måned efter, at det konkrete arbejdstilbud er afgivet.

Stk. 3. Indtil det tidspunkt, hvor medlemmets dagpengeret ville være ophørt efter § 55, stk. 1, eller § 72, stk. 1, ydes overgangsydelsen med et beløb, der svarer til medlemmets dagpenge beregnet efter § 51, stk. 1, jf. § 47 eller § 70, eller udbetalt efter § 51, stk. 5. Arbejde i denne periode medregnes ikke i arbejdsperioder efter § 55 og § 72.

Stk. 4. Efter udløbet af den i stk. 3 nævnte periode udgør overgangsydelsen et fast beløb på 80 pct. af højeste dagpenge efter § 47 eller § 70.

Stk. 5. Overgangsydelse efter stk. 3 og stk. 4 afrundes til nærmeste hele kronebeløb.

Stk. 6. Retten til overgangsydelse ophører ved udgangen af den måned, hvor medlemmet fylder 60 år, eller ved overgang til efterløn.

§ 75 j. Arbejde og indtægter medfører fradrag i overgangsydelsen.

Stk. 2. Arbejde må ikke udføres som vedvarende selvstændig virksomhed eller som arbejde i en selvstændig virksomhed, der ejes eller drives af medlemmets ægtefælle. Begrænsningen gælder dog ikke mindre jordbrug.

§ 75 k. Medlemmet bevarer ret til overgangsydelse, selv om betingelserne for at generhverve retten til dagpenge, jf. § 55, stk. 4, eller § 72, stk. 4, er opfyldt, medmindre medlemmet over for arbejdsløsheds-kassen skriftligt tilkendegiver ønske om at udnytte sin dagpengeret.

§ 75 l. Medlemmer, der modtager ydelser efter lov om social pension eller tilsvarende udenlandsk lovgivning, kan ikke samtidig modtage overgangsydelse. Dog kan overgangsydelse ydes til medlemmer, der

- 1) frasiger sig invaliditetsydelse eller
- 2) modtager invaliditetsydelse på grund af hørehandicap.

§ 75 m. Overgangsydelse udbetales bagud for 4 henholdsvis 5 uger, således at hver udbetalingsperiode slutter næstsidste søndag i en måned. Direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen kan efter forhandling med Landsarbejdsnævnet ændre en udbetalingsperiode, når særlige forhold taler herfor.

Stk. 2. Overgangsydelse kan ikke udbetales til medlemmer, der i længere tid opholder sig i udlandet.

Stk. 3. Overgangsydelse kan ikke udbetales til et medlem, som ved domstols- eller administrativ afgørelse er berøvet sin frihed.

§ 75 n. Nærmere regler om anvendelse af bestemmelserne i dette kapitel fastsættes af direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen efter forhandling med Landsarbejdsnævnet.

Stk. 2. Direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen kan efter forhandling med Landsarbejdsnævnet fastsætte regler om retten til overgangsydelse, hvis medlemmet er omfattet af strejke eller lockout (konflikt).««

12) Nr. 9 udgår.

13) Efter nr. 9 indsættes som nye numre: »03. I § 76, stk. 6, 2. pkt., indsættes efter »ledige,«: »overgangsydelse«.

04. I § 79, stk. 1, ændres »kapitel 11 a og kapitel 11 b« til: »kapitel 11 a, kapitel 11 b og kapitel 11 c«.

05. I § 81, stk. 1, nr. 3, ændres »kapitel 11 a og kapitel 11 b« til: »kapitel 11 a, kapitel 11 b og kapitel 11 c«.

06. I § 86, stk. 1 (2 gange), stk. 2, stk. 4 og stk. 9, ændres »dagpenge eller efterløn« til: »dagpenge, overgangsydelse eller efterløn«.

07. I § 86, stk. 1, ændres »dagpenge- eller efterlønsbeløbet« til: »dagpenge-, overgangsydelses- eller efterlønsbeløbet«.

08. I § 86, stk. 3, stk. 4 og stk. 6, ændres »dagpenge- eller efterlønsbeløb« til: »dagpenge-, overgangsydelses- eller efterlønsbeløb«.

09. I § 87, stk. 1, stk. 2 og stk. 3, indsættes efter »dagpenge,«: »overgangsydelse,«.

010. I § 90 indsættes efter »dagpenge-«: », overgangsydelse-«.

011. I § 92 indsættes efter »om arbejdsløshedsforsikringen«: », om overgangsydelse«.

012. I § 95 indsættes efter »feriedagpenge«: », ret til overgangsydelse«.

013. I § 98, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »dagpengeret,«: »ret til overgangsydelse,«.

014. I § 98, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »dagpenge«: », overgangsydelse«.

Til § 2

14) Paragraffen affattes således:

»§ 2

Loven træder i kraft den 1. marts 1992.«

Af et *mindretal* (FP):

Ny paragraf

15) Efter § 2 indsættes som ny paragraf:

»§ 01

Det årlige provenu ved lovforslagets gennemførelse afdrages på statsgælden. I 1992 afdrages 680 mio. kr.«

Bemærkninger

Til nr. 1-14

Ændringsforslagene indebærer, at følgende elementer i lovforslaget udgår:

- 1) Den almindelige efterlønsalder hæves til 62 år.
- 2) Medlemmer over 55 år, der mister dagpengere retten, får indtil 1. januar 1996 valget mellem efterløn og arbejdstilbud.
- 3) Retten til at arbejde i efterlønsperioden udvides.
- 4) Ændring af medlemsbidraget for efterlønsmodtagere.
- 5) Hjemmel til administrativt at fastsætte regler om, hvilken betydning udbetaling fra pensionsopsparings- og pensionsforsikringsordninger i efterlønsperioden skal have.

Ændringsforslagene indebærer videre, at der ved indsættelse af et nyt kapitel som en midlertidig ordning indtil udgangen af 1995 indføres en overgangsydelse for langtidsledige i aldersgruppen 55-59 år.

Indførelsen af overgangsydelsen medfører herudover en række tekniske ændringer.

Forslagene er en følge af aftalen af 3. december 1991 mellem Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Socialistisk Folkeparti, Centrum-Demokraterne, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti.

Ad nr. 2

Det følger af aftalen, at medlemmer, der modtager overgangsydelse, ikke skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Det præciseres

derfor, at disse medlemmer, på samme måde som efterlønsmodtagere, kan bevare medlemskabet af arbejdsløsheds-kassen, selv om de ikke har deres væsentligste livsophold ved erhvervsarbejde.

Ad nr. 3

Som følge af aftalen har medlemmer, der modtager overgangsydelse, ret til efterløn ved det fyldte 60. år, og det er derfor præciseret, at efterløn også ydes efter ansøgning til medlemmer, hvor tilbagetrædelsen sker fra overgangsydelse. Det vil blive pålagt kasserne at sikre, at det enkelte medlem på overgangsydelse i god tid inden det fyldte 60. år tager stilling til overgang til efterløn.

Der er endvidere sket en præcisering af de gældende regler, hvorefter et medlem, der driver selvstændig erhvervsvirksomhed, først kan overgå til efterløn, når medlemmets personlige arbejde i den selvstændige virksomhed er ophørt mere end midlertidigt. Dette gælder, uanset om den selvstændige virksomhed er medlemmets hoved- eller bibeskæftigelse.

Ad nr. 4

Som følge af aftalen ændres kravet til medlemsancienniteten således, at der nu er tale om 20 års medlemskab inden for de sidste 25 år.

Efter aftalen forhøjes efterlønsalderen ikke. For at ingen årgang skal udelukkes fra muligheden for at gå på efterløn, er overgangsbestemmelsen ændret således, at medlemmer, der er født før den 1. marts 1952, kan opfylde kravet om medlemskab ved uafbrudt medlemskab fra 31. marts 1992 til overgangen til efterløn. Det medfører i praksis, at personer omkring 40 år, der endnu ikke er medlem af en arbejdsløshedskasse, skal melde sig ind inden den 31. marts 1992, hvis de ønsker at have mulighed for at gå på efterløn som 60-årige.

Direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen kan fortsat undtagelsesvis se bort fra undskyldelige afbrydelser i medlemskabet.

Bestemmelsen i § 75 b, stk. 3, 2. pkt., tager sigte på erhvervsaktive personer, der f.eks. på grund af arbejdsløshed, sygdom eller barselord i en kortere periode op til skæringstidspunktet den 31. marts 1992 har været forhindret i at blive optaget i en kasse og derfor ikke har haft mulighed for at komme ind i overgangsordningen i forbindelse med forhøjelse

af anciennitetskravet. Bestemmelsen åbner ikke mulighed for, at personer uden forudgående tilknytning til det danske arbejdsmarked skal kunne benytte sig af overgangsordningen.

Dispensationsadgangen er tidsbegrænset indtil udgangen af 1992, og det er en forudsætning, at optagelsen i arbejdsløsheds-kassen sker umiddelbart efter, at forhindringen for optagelse i kassen er bortfaldet.

Ad nr. 5

Ordet samlever var medtaget i lovforslaget for at lovfæste den gældende praksis med ligestilling mellem ægtefælle og samlever, der er sket i nogle tilfælde i bekendtgørelsesform.

Da loven ikke andre steder nævner begrebet samlever, foreslås det, at ordet udgår, idet direkte brug af ordet kunne skabe tvivl om ligestillingen på andre områder.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til nr. 3, 2. afsnit.

Ad nr. 7 og 9

Muligheden for én gang at genindtræde i efterlønsordningen opretholdes. Ifølge aftalen reducerer udtrædelsesperioden ikke den periode på 2½ år, hvor der kan udbetales efterløn på trin 1. Det vil sige, at tilbagevenden sker til det trin, man forlod.

Ad nr. 11

Ifølge aftalen vil medlemmer i alderen 55–59 år, der står over for at skulle modtage et arbejdstilbud, indtil udgangen af 1995 kunne vælge en overgangsydelse i stedet for et arbejdstilbud.

Det er en betingelse for at få overgangsydelse, at medlemmet ved overgang til overgangsydelse har været medlem af en arbejdsløsheds-kasse så længe, at medlemmet ved fortsat medlemskab til det 60. år opfylder kravet om 10 års medlemskab inden for de sidste 15 år.

Som nævnt i bemærkningerne til nr. 2 skal medlemmer, der modtager overgangsydelse, ikke stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Medlemmer, der modtager overgangsydelse, har ret til at arbejde, men arbejdsindtægter kommer til fradrag efter de sædvanlige regler for fradrag i dagpenge, det vil sige som hovedregel time for time. Reglerne om mindsteudbetaling og timeoverførsel finder tilsvarende anvendelse.

Da overgangsydelsen er en arbejdsløshedsforsikringsydelse, er der givet mulighed for, at der, hvis der viser sig behov herfor, kan fastsættes regler om de i § 61 omhandlede forhold (strejke og lockout).

I givet fald vil der blive tale om at fastsætte regler om den del af overgangsydelsen, der ikke kommer til udbetaling på grund af indtægt ved arbejde.

Det er ikke muligt for modtagere af overgangsydelse at drive vedvarende selvstændig virksomhed bortset fra mindre jordbrug uden specialproduktion, jf. de regler, der gælder for efterlønsmodtagere.

Hvis medlemmet opfylder betingelserne for at generhverve retten til dagpenge efter de almindelige regler (arbejde, der svarer til 26/17 ugers arbejde på fuld sædvanlig arbejdstid inden for de sidste 18 måneder), kan medlemmet vælge at genindtræde i det almindelige dagpengesystem. Medlemmet skal herefter på ny stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Den særlige bestemmelse i rådighedsbekendtgørelsen om krav om 300 timers arbejde i en periode på 10 uger gælder dog ikke.

Det forudsættes, at der af direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen er fastsat nærmere regler om beregning af dagpenge efter en periode på overgangsydelse, så det sikres, at beregningen sker efter fagets sædvanlige arbejdstid.

Hvis medlemmet generhverver dagpengeretten, vil det være muligt at få efterløn efter de almindelige regler.

I perioden, indtil medlemmet ville have mistet retten til dagpenge, udbetales overgangsydelse med samme beløb som medlemmets individuelle dagpengesats. Arbejde i denne periode medregnes ikke i arbejdsperioder, der indgår som betingelse for generhvervelse af dagpengeretten.

Herefter er der tale om et fast beløb svarende til 80 pct. af højeste dagpenge.

Beløbet reguleres på samme måde som efterlønnen.

Udbetalingen af overgangsydelser følger samme udbetalingsterminer, som gælder for efterløn, ligesom ydelsen normalt ikke kan modtages samtidig med ydelser efter lov om social pension eller tilsvarende udenlandsk lovgivning. Der gælder samme regler for læn-

gerevarende ophold i udlandet som for efterlønsmodtagere.

Nærmere regler om overgangsydelsen vil blive fastsat af direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen efter forhandling med Landsarbejdsnævnet. Bestemmelsen i stk. 2 tager sigte på at fastsætte tidspunktet for overgangen til overgangsydelse. Medlemmer, som ikke umiddelbart vælger overgangsydelsen, når den pågældende er indberettet til et arbejdstilbud af arbejdsløsheds-kassen, kan udsætte valget, indtil den pågældende har haft lejlighed til at gøre sig bekendt med et konkret arbejdstilbud. Overgangsydelsen kan vælges senest en måned efter, at det konkrete arbejdstilbud er afgivet, dog senest inden påbegyndelsen af dette. Det sikres herved, at også medlemmer, som af forskellige grunde ikke er blevet bekendt med valget, kan overgå til overgangsydelse.

Det vil blive pålagt kasserne at orientere om mulighed for overgangsydelse i forbindelse med 18-måneders-samtalen. Det vil videre blive pålagt kasserne at orientere medlemmerne, når der sker indberetning til arbejdstilbud, så medlemmerne har mulighed for inden for en måned at vælge mellem arbejdstilbud og overgangsydelse eller tilkendegive ønske om at ud-

sætte valget, til der foreligger et konkret arbejdstilbud.

Specielt for så vidt angår afgivelse af arbejdstilbud i perioden indtil lovens ikrafttræden den 1. marts 1992 vil administrationen blive tilrettelagt med en sådan grad af fleksibilitet, at det undgås, at enkelte medlemmer afskæres fra at modtage overgangsydelse, alene fordi arbejdstilbudet er afgivet kort før lovens ikrafttræden.

Der vil yderligere ske en præcisering af arbejdsløsheds-kassernes pligt til at vejlede ældre medlemmer, f.eks. således, at kasserne pålægges at opfordre disse medlemmer til at møde i kassen med henblik på en direkte og personlig mundtlig vejledning og rådgivning.

Ad nr. 14

Lovens ikrafttrædelse ændres fra 1. januar 1992 til 1. marts 1992.

Til nr. 15

Det fremgår af aftalen mellem forligspartierne, at det statslige provenu ved lovforslagets gennemførelse vil udgøre 680 mio. kr. for 1992. Det årlige provenu skal fra 1992 og fremefter afdrages på statsgælden.

Jytte Andersen (S) Bakholt (S) Ole Vagn Christensen (S) Poul Erik Dyrhund (S)

Hans Jørgen Jensen (S) fmd. Lone Møller (S) Taanquist (S) Jes Lunde (SF)

Duetoft (CD) Pia Christmas-Møller (KF) Kai Dige Bach (KF) Charlotte Antonsen (V)

Helge Sander (V) Jørgen Winther (V) Poul Nødgaard (FP) Lone Dybkjær (RV)

Glønborg (KRF)

Bilag 1

Den 3. december 1991

Aftale mellem:

Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Socialistisk Folkeparti, Centrum-Demokraterne, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti
om ydelser til arbejdsløshedskassemedlemmer: Overgangsydelse og efterlønnen

I. Overgangsydelse til 55-59-årige

Ved indsættelse af et nyt kapitel i arbejdsløshedsforsikringsloven indføres en overgangsydelse for langtidsledige arbejdsløshedskassemedlemmer i aldersgruppen 55-59 år.

Der er tale om en midlertidig ordning for årene 1992-1995.

Ordnningen er frivillig og indebærer, at de pågældende medlemmer får mulighed for at vælge overgangsydelsen i stedet for et arbejdstilbud.

Betingelser for overgangsydelsen

- Sammenlagt 10 års medlemskab inden for de sidste 15 år.
- Være berettiget til et arbejdstilbud.

Arbejde i forbindelse med overgangsydelsen

- Ingen begrænsninger, dog må modtagere af overgangsydelse ikke drive *vedvarende* selvstændig virksomhed (bortset fra mindre jordbrug uden specialproduktion).
- Arbejdsindtægter kommer til fradrag efter de sædvanlige regler for fradrag i dagpenge, det vil sige som hovedregel time for time.
- Hvis medlemmet opfylder betingelserne for at generhverve retten til dagpenge efter de almindelige regler (26/17 ugers arbejde på fuld sædvanlig arbejdstid inden for de sidste 18 måneder), kan medlemmet vælge at genindtræde i det almindelige dagpengesystem. Medlemmet vil herefter kunne overgå til efterløn efter de almindelige regler.

Medlemmet skal endvidere opfylde betingelserne for at stå til rådighed for arbejdsmarkedet; det gælder dog ikke den særlige bestemmelse i rådighedsbekendtgørelsen om krav om 300 timers arbejde i en periode på 10 uger.

Overgangsydelsens størrelse

Overgang til overgangsydelse sker på det tidspunkt, hvor medlemmet skulle være tiltrådt i det tilbudte arbejdstilbud.

I perioden, indtil medlemmet ville have mistet retten til dagpenge, udbetales overgangsydelsen med samme beløb som medlemmets individuelle dagpengesats. Herefter er der tale om et fast beløb på 334 kr. pr. dag.

Beløbet reguleres på samme måde som øvrige arbejdsløshedsforsikringsydelser.

Medlemsbidrag

Modtagere af overgangsydelsen betaler normalt medlemsbidrag til staten.

Udlandet

Overgangsydelsen, der ikke er omfattet af de internationale regler (EF-regler og nordisk overenskomst), kan kun udbetales under ophold i udlandet efter de regler, der gælder for efterløn.

II. Efterlønnen

I efterlønsordningen foretages følgende ændringer:

Medlemmer, der har modtaget overgangsydelse, har umiddelbart ret til at overgå til efterløn ved det fyldte 60. år på samme sats.

I overensstemmelse med L 29 (§ 1, nr. 2) gives der mulighed for, at et medlem kan udtræde af efterlønsordningen på grund af tilbagevenden til arbejdsmarkedet og herefter på ny én gang genindtræde i ordningen. Dog modificeres L 29 således, at udtrædelsesperioden *ikke* reducerer den periode på 2½ år, hvor der kan udbetales efterløn på trin 1.

I overensstemmelse med L 29 (§ 1, nr. 5) får medlemmer, der venter med at gå på efterløn,

Bilag til bet. o. lovf. vedr. arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

til de er fyldt 63 år, og som på overgangstidspunktet ville være berettigede til dagpenge i mindst 2 år, udbetalt efterløn i hele efterlønsperioden svarende til deres individuelle dagpengesats.

I overensstemmelse med L 29 (§ 1, nr. 2) forhøjes kravet til medlemsancienniteten til 20 års medlemskab, dog modificeret således, at der er tale om 20 års medlemskab inden for de sidste 25 år.

Ved en overgangsordning sikres det, at berørte årgange får mulighed for ved hurtig indmeldelse i en arbejdsløshedskasse at gå på efterløn uanset det udvidede anciennitetskrav.

III. Administration og vejledning til medlemmerne

Der vil fortsat blive holdt tæt kontakt med arbejdsløshedskasserne med henblik på en administrativ tilrettelæggelse af ordningerne, der er tidssvarende, og som fører til mindst mulig belastning af såvel kasserne som medlemmerne.

De administrative forskrifter vil i overensstemmelse med den faste praksis blive forhandlet af direktøren for Arbejdsløshedsforsikringen med Landsarbejdsnævnets Arbejdsudvalg.

Specielt for så vidt angår de administrative forskrifter vedrørende *overgangsydelsen* vil der blive fastsat præcise regler om tidspunktet for medlemmernes valg mellem arbejdstilbud og overgangsydelsen. I forbindelse hermed vil det blive fastsat, at det enkelte medlem kan udsætte valget, indtil den pågældende har haft lejlighed til at gøre sig bekendt med et konkret arbejdstilbud.

Det vil blive pålagt kasserne at orientere om mulighed for overgangsydelse i forbindelse med 18-måneders-samtalen. Der vil yderligere ske en præcisering af arbejdsløshedskassernes

pligt til at *vejlede* ældre medlemmer, f.eks. således, at kasserne pålægges at opfordre disse medlemmer til at møde i kassen med henblik på en direkte og personlig mundtlig vejledning og rådgivning.

For så vidt angår de administrative problemer i forbindelse med forhøjelse af medlemsancienniteten er der henvist til, at der i de gældende regler er en dispensationsmulighed for medlemmer, der har (undskyldelige) afbrydelser i medlemskabet. Denne dispensationsmulighed vil blive opretholdt.

IV. Ikrafttræden

Loven træder i kraft den 1. marts 1992.

V. Økonomiske konsekvenser

Oversigt over provenuer for de enkelte elementer

	1992	1995
	mio. kr.	
1. Ydelse til 55-59-årige medlemmer	235	500
2. »Belønning« af de 63-årige	80	125
3. Genindtræden én gang	10	25
I alt besparelser	325	650
4. Medlemsbidragsindtægter	355	400
I alt statsligt provenu	680	1.050

VI. Yderligere forhandlinger

Partierne er enige om at iværksætte et udredningsarbejde, jf. vedlagte bilag.

Partierne skal søge at nå til enighed inden 1. oktober 1992. I tilfælde af manglende enighed kan partierne efter denne dato fremsætte lovforslag, dog tidligst med virkning fra 1. januar 1993.

Partierne er enige om, at der ikke før 1. oktober 1994 kan stilles forslag om at hæve den almindelige efterlønsalder.

KOMMISSORIUM FOR UDREDNING SARBEJDET

Partierne er enige om, at der gennem lovgivningen skal tilvejebringes bedre muligheder for en gradvis og fleksibel tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet for de 60-66-årige - i form af delvis beskæftigelse og gradvis nedsættelse af arbejdstiden.

På den baggrund er partierne enige om at nedsætte et hurtigtarbejdende tværministerielt udvalg med repræsentanter for bl.a. Arbejdsministeriet og Socialministeriet. Sekretariatsopgaverne varetages af Arbejdsministeriet.

1. I udredningsarbejdet indgår en belysning af konsekvenserne af de under de politiske forhandlinger om L 29 fremlagte modeller for de 60-66-åriges deltidsbeskæftigelse.
2. Udvalget får endvidere til opgave at belyse sammenhængen mellem de under pkt. 1 foreslåede modeller og:
  - Delpensionsordningen.
  - Førtidspensionsordningen.
  - Dagpengelovgivningen inkl. supplerende dagpenge.
  - Efterlønsordningen.
  - Incitamenterne for fuldtidsbeskæftigedes ønsker om deltidsarbejde og lediges ønsker om delvis beskæftigelse.
  - De samlede beskæftigelsesmæssige konsekvenser inkl. sammensætningen af deltidsbeskæftigelse og fuldtidsbeskæftigelse for aldersgrupper over og under 60 år.
3. Udvalget fremlægger på baggrund af de under pkt. 1 og 2 foretagne analyser forslag til modeller, der supplerer eller eventuelt erstatter de nugældende muligheder for gradvis tilbagetrækning inkl. delpensionsordningen, og som tilstræber:
  - Det specielle samspilsproblem mellem overgangsydelse og behovsbestemt førtidspension.
  - Harmoni og større ensartethed i såvel ydelsesniveau som adgangsbetingelser for de 60-66-årige, forsikrede som ikke forsikrede, lønmodtagere og selvstændige.
  - Enkle administrative regler.
  - Begrænsede offentlige merudgifter.
  - Færrest mulige samspilsproblemer.
4. Udvalget afslutter sit arbejde med afgivelse af rapport til de politiske partier senest ved udgangen af maj 1992. Samtidig iværksættes en høringsprocedure af bl.a. arbejdsmarkedets hovedorganisationer, Arbejdsløshedskassernes Samvirke og Arbejdsløshedskasserne for Selvstændige Erhvervsdrivende.
5. Der indledes samtidig forhandlinger mellem de politiske partier med henblik på fremsættelse af lovforslag i oktober 1992 til vedtagelse inden udgangen af 1992 og ikrafttræden 1. april 1993.

Bilag 2

Et af udvalgets spørgsmål til arbejdsministeren og dennes svar herpå:

Spørgsmål nr. 5:

»Med henblik på at *undgå*, at mennesker med borgerligt ombud udelukkes fra at kunne opfylde de nye, skærpede krav til medlemsanciennitet som forudsætning for at opnå efterløn, ønsker udvalget, at ministeren udarbejder et ændringsforslag til lovforslaget,

- som sikrer, at borgerligt ombud ligestilles med andet arbejde med hensyn til opfyldelse af medlemskravet til a-kasse-medlemskab og opfyldelse af arbejdskrav i øvrigt.«

Svar:

Et ændringsforslag, hvorefter der generelt gives mulighed for, at personer, der varetager hverv i det offentlige interesse (borgerligt om-

bud), på dette grundlag kan optages i en arbejdsløshedskasse, nødvendiggør en række tekniske ændringer (hvorunder Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen må inddrages). Jeg anser det for forhastet, hvis løsningen af et problem af denne karakter sker på nuværende tidspunkt og ved et ændringsforslag til et lovforslag om efterløn og ydelser til langtidsledige over 55 år.

I løbet af januar måned 1992 vil jeg fremsætte et lovforslag om ændringer i arbejdsløshedsforsikringsloven til udmøntning af 17. maj-aftalens bestemmelse om lettelser for den enkelte arbejdsgiver vedrørende betaling af dagpengegodtgørelse (aftalens pkt. 7 c).

Ved fremsættelsen af dette lovforslag vil jeg søge at løse det af udvalget rejste problem.